व्यावसायिक पाठ्यक्रमात शिकणाऱ्या विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन योजना........

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक: इमाव-२००३/प्र.क्र. २०२/मावक-३
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : १८ जुलै, २००३

प्रस्तावना :- वैद्यकीय, अभियांत्रिकी, कृषी इत्यादी व्यावसायिक अभ्यासक्रमातील महाविद्यालयांमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गामधील विद्यार्थ्यांना राज्य सरकारची मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती या योजनेंतर्गत वसतिगृहात राहणाऱ्या विद्यार्थ्यांना रु.११०/- ते रु.४२५/- इतका निर्वाह भत्ता दिला जातो. व्यावसायिक पाठ्यक्रमाशी संलग्न असणाऱ्या महाविद्यालयातील वसतिगृहात राहणाऱ्या विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीद्वारे मिळणाऱ्या निर्वाह भत्त्यातून त्यांची व्यावसायिक पाठ्यक्रमाची पुस्तके, निवास, भोजन, स्टेशनरी, इ. यांचा खर्च भागवावा लागतो. या निर्वाह भत्त्यातून व्यावसायिक पाठ्यक्रमाची पुस्तके, निवास, भोजन, स्टेशनरी इ. यांचा खर्च भागू शकत नाही. पर्यायाने, शिष्यवृत्तीतून मिळणाऱ्या निर्वाह भत्त्यावर संपूर्ण अभ्यासक्रम पूर्ण करणे विद्यार्थ्यांच्या आर्थिक परिस्थितीमुळे शक्य होत नाही. म्हणून जे विद्यार्थी व्यावसायिक पाठ्यक्रमाशी संलग्न असणाऱ्या तसेच शासकीय वसतिगृहाच्या बाहेर राहतात अशा विद्यार्थ्यांकरीता राज्य सरकारच्या शिष्यवृत्तीच्या निर्वाह भत्याव्यतिरिक्त विद्यावेतन देण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :- याबाबत साकल्याने विचार करुन शासन आता असा निर्णय घेत आहे की,

(अ) व्यावसायिक पाठ्यक्रमाशी संलग्न असणाऱ्या वसतिगृहात राहणाऱ्या विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना पुर्वी देण्यात येत असलेल्या रु.१००/- इतक्या दरात वाढ करुन व्यावसायिक अभ्यासक्रमनिहाय सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट- 'अ' अनुसार दरमहा राज्य सरकारच्या शिष्यवृत्ती व्यतिरिक्त निर्वाहभत्ता सन २००३-२००४ पासून लागू करण्यास शासन मान्यता देत आहे.

(ब) ज्या विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक पाठ्यक्रमाशी संलग्न असणाऱ्या वसतिगृहात प्रवेश मिळालेला नाही तसेच जे विद्यार्थी शासकीय वसतिगृहामध्ये प्रवेश मिळण्यास पात्र आहेत. परंतु त्यांना शासकीय वसतिगृहात प्रवेश मिळालेला नाही अशा वसतिगृहाबाहेर राहणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी सोबतच्या परिशिष्ट-ब मध्ये नमूद केलेल्या अटी व शर्तीनुसार सन २००३-२००४ पासून निर्वाहभत्ता देण्यास शासन मान्यता प्रदान करीत आहे. सदर निर्वाहभत्ता हा राज्य सरकार देत असलेल्या शिष्यवृत्ती व्यतिरिक्त राहील.

यावर होणारा खर्च मागणी क्रमांक एन-४, "२२२५ अनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण, ०३ मागासवर्गीयांचे कल्याण, २७७ शिक्षण, पंचवार्षिक योजनांतर्गत राज्य योजनांतर्गत योजना, शिष्यवृत्त्या/विद्यावेतने, (०२) (१२) व्यावसायिक पाठ्यक्रमाशी संलग्न असणाऱ्या वसतिगृहामधील विमुक्त व भटक्या जमातीतील विद्यार्थ्यांना निर्वाहभत्ता देणे (२२२५ ०८७ १)" या

Scanned by CamScanner

लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात येऊन हा खर्च सदर योजनेसाठी प्रतिवर्षी करण्यात ... तरतूदीमधून भागविण्यात यावा.

३. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाच्या अनौपचारिक ... ५६३/०३/ व्यय-१४, दि.१०/७/२००३, अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(धै.अ.पारकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,
सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
सचिव (कृषी), कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सचिव, (पदुम), कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
संचालक, विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण, महाराष्ट्र राज्य पुणे.
संचालक, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, व्यावसायिक शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
सहसंचालक, तंत्र शिक्षण व व्यावसायिक शिक्षण, सर्व विभागीय कार्यालये.
संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
सहसंचालक, वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग, सर्व विभागीय कार्यालये.
सर्व अधिष्ठाता, वैद्यकीय महाविद्यालये.
सर्व प्राचार्य, अभियांत्रिकी महाविद्यालये.
सर्व प्राचार्य, तंत्रनिकेतन.
सर्व प्राचार्य, औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था.
सर्व विद्यापिठे.
... पिठे.
... जिल्हाधिकारी.
मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषदा (सर्व)
प्रादेशिक समाजकल्याण अधिकारी
सर्व जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी.
समाजकल्याण अधिकारी, गट-अ, जिल्हा परिषदा (सर्व)
संचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
निवडनस्ती, का. मावक-३.

Scanned by CamScanner

परिशिष्ट - अ

शासन निर्णय क्रमांक इमाव-२००३/प्र.क्र.२०२/मावक-३, दि. /७/२००३ चे सहपत्र.

व्यावसायिक पाठयक्रमाशी संलग्न असणाऱ्या वसतिगृहात राहणाऱ्या विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन योजना.

सदर योजने अंतर्गत निर्वाहभत्त्याचे दर खालीलप्रमाणे अनुज्ञेय राहतील.

अभ्यासक्रमाचे नांव	निर्वाह भत्त्याचा प्रतिमहा दर	कालावधी	एकूण
चार ते पाच वर्षाचे अभ्यासक्रम:-			
वैद्यकीय / अभियांत्रिकी / कृषि / पशु वैद्यकीय, वास्तुशास्त्र इ.	रु.८००/-	१० महिने	रु.८०००/-
दोन ते तीन वर्षाचे अभ्यासक्रम:-			
अभियांत्रिकी पदवीका, एम.बी.ए., एम.एस. डब्ल्यू. इत्यादि	रु.५००/-	१० महिने	रु.५०००/-
दोन वर्षे किंवा त्यापेक्षा कमी कालावधीचे अभ्यासक्रम			
बी.एड., डी.एड. इत्यादि	रु. ५००/-	१० महिने	रु.५०००/-

व्यावसायीक पाठयक्रमाशी संलग्न असणाऱ्या वसतिगृहात राहणाऱ्या विमुक्त जाती भटक्या जमाती विशेष मागास प्रवर्गाच्या मुलांना निर्वाहभत्ता या योजनेच्या अटी व शर्ती खालीलप्रमाणे राहतील.

विदयार्थी व्यावसायीक पाठयक्रमात प्रवेशित असावा.

विदयार्थी भारत सरकार शिष्यवृत्ती धारक असावा.

भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजनेस जी उत्पन्नाची मर्यादा आहे, तीच मर्यादा या योजनेस लागू राहील.(रु.६५,२९०/- व पुढे जस जशी भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजनेच्या उत्पन्न मर्यादेत वाढ होईल त्याप्रमाणे लागू राहील)

व्यावसायीक पाठयक्रमात शिकत असणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी प्रथम त्यांच्या महाविद्यालयाच्या वसतीगृहामध्ये प्रवेश घेणे बंधनकारक आहे. तथापि, त्याठिकाणी जर जागा उपलब्ध नसेल तर संबंधीत वसतिगृहाच्या अधीक्षकाकडून तसे प्रमाणपत्र घ्यावे. त्यानंतर शासकीय वसतीगृहामध्ये प्रवेश दिला जाईल.

प्रथम वर्षासाठी सक्षम अधिकाऱ्याने दिलेले जातीचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहील.

अनुत्तीर्ण विदयार्थी त्या वर्षा पुरता या योजनेचा लाभ मिळण्यास अपात्र ठरेल.

स्थानिक विद्यार्थी किंवा स्वतःच्या घरी राहणारा विद्यार्थी या योजनेंतर्गत लाभ घेण्यास पात्र असणार नाही.

जातीचा अथवा उत्पन्नाचा दाखला चुकीचा आढळल्यास संबंधित लाभधारक विदयार्थी फौजदारी गुन्ह्यास पात्र राहील. व लाभधारकाने जो आर्थिक लाभ घेतला आहे त्या रक्कमेवर त्या वर्षी जो व्याजदर असेल त्या व्याजाच्या दरानुसार महसूली थकबाकी म्हणून वसुली करण्यात येईल.

संबंधित व्यावसायीक महाविद्यालयाशी संलग्न असणाऱ्या वसतिगृहात राहणाऱ्या विदयार्थ्यांची यादी सामाजिक न्याय विभागाअंतर्गत कार्यरत असणाऱ्या शासकीय वसतिगृह अधिक्षक/अधिक्षीका त्या वसतिगृहातील रेक्टरकडून प्रमाणित केलेली प्रत प्राप्त करुन घेऊन त्या जिल्ह्याच्या विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांना दरवर्षी १५ जुलै पर्यन्त सा

Scanned by CamScanner

करतील. व विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी माहे १५ ऑगस्ट पर्यन्त मान्यता देऊन रक्कम अदा करतील.

१० ज्या ठिकाणी शासकीय मुला-मुलींची वसतिगृहे नाहीत, अशा ठिकाणी विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी हे संबंधित व्यावसायीक पाठ्यक्रमाशी संलग्न वसतिगृहाच्या रेक्टरकडून विदयार्थ्यांची यादी माहे १५ जुलै पर्यन्त प्राप्त करुन घेवून माहे १५ ऑगस्ट पर्यन्त मान्यता देवून संपूर्ण रक्कम अदा करतील.

११ जुन्या विदयार्थ्यांच्या बाबतीत नुतनीकरणाच्या वेळी फक्त संबंधित व्यावसायीक [illegible] संलग्न वसतिगृहाच्या रेक्टरकडून विदयार्थ्यांची यादी प्राप्त करुन घेवून माहे १५ ऑगस्ट मंजूरी प्रदान करुन रक्कम अदा करतील.

१२ व्यावसायीक पाठ्यक्रमाशी संलग्न असणाऱ्या सर्व विदयार्थ्यांना केंद्रीय पुस्तक पेढी योजनेचा लाभ देण्याची जबाबदारी त्यांच्या वसतिगृहाच्या अधिक्षकांची तसेच संबंधित विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांची राहील. या विदयार्थ्यांना ग्रंथपेढीचा लाभ दिल्याची विदयार्थीनिहाय यादी संबंधित वसतिगृहाचे अधिक्षक / अधिक्षीका संबंधित विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांना सादर करतील.

१३ दिनांक १५ ऑगस्ट पर्यन्त निर्वाहभत्त्याचा एखादया महाविदयालयाचा प्रस्ताव प्राप्त करुन न घेतल्यास अथवा प्रस्ताव मंजूर न केल्यास तसेच निर्वाहभत्त्याचे वाटप दिनांक १५ ऑगस्ट पर्यन्त न झाल्यास विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांना जबाबदार धरण्यात येईल. तसेच पुस्तकपेढी योजनेतून महाविदयालयाकडून पुस्तके विदयार्थ्यांना वाटप केली किंवा नाही याची पाहणी शासकीय वसतिगृहाच्या अधिक्षकांनी करावी. पुस्तकपेढी योजनेपासून एखादा विदयार्थी वंचित राहिल्यास संबंधित शासकीय वसतिगृहाच्या अधिक्षक व संबंधित व्यावसायीक महाविदयालयाच्या वसतिगृहाचे रेक्टर यांना जबाबदार धरुन कार्यवाही करण्यात येईल. पुस्तक वाटप केल्याचा अहवाल विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांना शासकीय वसतिगृहाचे अधिक्षक हे सादर करतील. तसेच संबंधित विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी व अधिक्षक,शासकीय वसतिगृह यांनी सर्व विदयार्थ्यांना निर्वाहभत्ता अदा करण्यात आला असून, एकही महाविदयालयातील विदयार्थी लाभा पासून वंचित राहिला नाही असे प्रमाणपत्र संचालक, विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना सादर करतील.

*****

Scanned by CamScanner

परिशिष्ट-ब

शासन निर्णय क्रमांक इमाव-२००३/प्र.क्र.२०२/मावक ३, दिनांक: १८ जुलै, २००३

व्यावसायीक पाठयक्रमाशी संलग्न असणाऱ्या वसतिगृहाच्या व शासकीय वसतिगृहाच्या बाहेर राहणाऱ्या व वसतीगृहात प्रवेश मिळण्यास पात्र असणाऱ्या विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना विदयावेतन योजना

१. सदर योजने अंतर्गत निर्वाहभत्त्याचे दर खालीलप्रमाणे अनुज्ञेय राहतील.

अभ्यासक्रमाचे नांव	निर्वाह भत्त्याचा प्रतिमहा दर	कालावधी	एकूण
अ) चार ते पाच वर्षाचे अभ्यासक्रम:-			
वैदयकीय / अभियांत्रिकी / कृषि / पशु वैदयकीय / वास्तुशास्त्र इत्यादि.	रु.१०००/-	१० महिने	रु.१०००० -
ब) दोन ते तीन वर्षाचे अभ्यासक्रम:-			
अभियांत्रिकी पदवीका, एम.बी.ए., एम.एस.डब्ल्यू. इत्यादि.	रु.७००/-	१० महिने	रु.७०००/-
क) दोन वर्षे किंवा त्यापेक्षा कमी कालावधीचे अभ्यासक्रम:-			
बी. एड./ डी. एड. इत्यादि.	रु.५००/-	१० महिने	रु.५०००/-

२. ज्या विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक पाठयक्रमाशी संलग्न असणाऱ्या वसतीगृहात प्रवेश मिळालेला नाही तसेच जे विदयार्थी शासकीय वसतीगृहामध्ये प्रवेश मिळण्यास पात्र आहेत, परंतु त्यांना शासकीय वसतिगृहात प्रवेश मिळालेला नाही, अशा विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना निर्वाहभत्ता या योजनेच्या अटी व शर्ती खालीलप्रमाणे राहतील.

१. विदयार्थी व्यावसायीक पाठयक्रमात प्रवेशित असावा.

२. विदयार्थी भारत सरकार शिष्यवृत्ती धारक असावा.

३. भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजनेस जी उत्पन्नाची मर्यादा आहे, तीच मर्यादा या योजनेस लागू राहील.(रु.६५,२९०/- व पुढे जसे जशी भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजनेच्या उत्पन्न मर्यादेत वाढ होईल त्याप्रमाणे लागू राहील)

४. प्रथम वर्षासाठी सक्षम अधिकाऱ्याने दिलेले जातीचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहील.

५. अनुत्तीर्ण विदयार्थी त्या वर्षा पुरता या योजनेचा लाभ मिळण्यास अपात्र ठरेल.

६. जातीचा अथवा उत्पन्नाचा दाखला चुकीचा आढळल्यास संबंधित लाभधारक विदयार्थी फौजदारी गुन्ह्यास पात्र राहील. व लाभधारकाने जो आर्थिक लाभ घेतला आहे त्या रकमेवर त्या वर्षी जो व्याजदर असेल त्या व्याजाच्या दरानुसार महसूली थकबाकी म्हणून वसुली करण्यात येईल.

७. अ.) सदरहू विदयार्थ्यास व्यावसायीक पाठयक्रमाशी संलग्न असणाऱ्या वसतिगृहात प्रवेश मिळाला नाही असे प्रमाणपत्र संबंधित व्यावसायीक पाठयक्रमाशी संलग्न असणाऱ्या वसतिगृहाच्या रेक्टर कडून घेण्यात यावे.

ब.) सदरहू विदयार्थ्याने प्रवेश मिळण्याकरीता अर्ज केला होता पण शासकीय वसतिगृहात प्रवेश मिळालेला नाही याबाबतचे प्रमाणपत्र शासकीय वसतिगृहाच्या अधिक्षकांमार्फत प्राप्त करुन घेण्यात यावे.

Scanned by CamScanner

क.) ज्या व्यावसायीक पाठयक्रमाच्या महाविदयालयांत वसतिगृहाची सोय उपलब्ध न [illegible] ठिकाणी संबंधित महाविदयालयाच्या प्राचार्या तर्फे त्या महाविदयालयात वसतिगृहाची र [illegible] परंतु विदयार्थ्यांनी---------- या अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतलेला आहे असे पत्र घेण्यां [illegible]

ड.) जा विद्यार्थी शासकीय वसतीगृहात प्रवेश मिळण्यास पात्र आहेत, परंतु त्या [illegible] शासकीय वसतीगृह व व्यावसायिक पाठयक्रमाशी संलग्न असलेल्या महाविद्या[illegible] वसतीगृहात प्रवेश मिळाला नाही. म्हणून त्यांनी त्यांची राहण्याची सोय इतर ठिकाणी [illegible] खाजगी वसतीगृहात किंवा खोली भाड्याने घेऊन केलेली आहे. असे विद्यार्थी [illegible] रहातात त्याठिकाणाचे किंवा घरमालकाचे प्रमाणपत्रासह विद्यार्थ्यांनी ते त्याठिकाणी असल्याबाबतचे शपथपत्र (ॲफीडेव्हिट) दाखल करणे आवश्यक आहे.

८ स्थानिक विद्यार्थी किंवा स्वत:च्या घरी किंवा नातेवाईकांकडे रहाणारा विद्यार्थी या योजनेचा लाभ घेण्यास पात्र असणार नाही.

९ उपरोक्त बाबींची पूर्तता माहे १५ जुलै पर्यन्त करुन घेवून संबंधित विदयार्थ्यांना माहे [illegible] पर्यन्त मान्यता देवून संपूर्ण रक्कम अदा करण्यात यावी.

१० जुन्या विदयार्थ्यांच्या बाबतीत नुतनीकरणाच्या वेळी फक्त संबंधित [illegible] संलग्न वसतिगृहाच्या रेक्टरकडून विदयार्थ्यांची यादी प्राप्त करुन घेवून माहे [illegible] मंजुरी प्रदान करुन रक्कम अदा करतील.

११ व्यावसायीक पाठयक्रमाशी संलग्न असणाऱ्या सर्व विदयार्थ्यांना केंद्रीय पुस्तक पेढी योजनेचा [illegible] देण्याची जबाबदारी त्यांच्या वसतिगृहाच्या अधिक्षकांची तसेच संबंधित विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांची राहील. या विदयार्थ्यांना ग्रंथपेढीचा लाभ दिल्याची विदयार्थीनिहाय यादी संबंधित स्थानिक शासकीय वसतिगृहाचे अधिक्षक अधिक्षिका संबंधित विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांना सादर करतील.

१२ दिनांक १५ ऑगस्ट पर्यन्त निर्वाहभत्त्याचा एखादया महाविदयालयाचा प्रस्ताव प्राप्त करुन न घेतल्यास अथवा प्रस्ताव मंजूर न केल्यास तसेच निर्वाहभत्याचे वाटप दिनांक १५ ऑगस्ट पर्यंत न झाल्यास विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांना जबाबदार धरण्यात येईल. [illegible] पुस्तकपेढी योजनेतून महाविदयालयाकडून पुस्तके विदयार्थ्यांना वाटप केली किंवा नाही [illegible] पाहणी शासकीय वसतिगृहाच्या अधिक्षकांनी करावी. पुस्तकपेढी योजने पासून [illegible] विदयार्थी वंचित राहिल्यास संबंधित शासकीय वसतिगृहाचा अधिक्षक व संबंधित [illegible] महाविदयालयाच्या वसतिगृहाचे रेक्टर यांना जबाबदार धरुन कार्यवाही करण्यांत येईल. पु[illegible] वाटप केल्याचा अहवाल विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांना शासकीय वसतिगृ[illegible] अधिक्षक हे सादर करतील. तसेच संबंधित विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी व अधिक्षक, शासकीय वसतिगृहे हे, सर्व विदयार्थ्यांना निर्वाहभत्ता अदा करण्यात आला असून, एकही महाविदयालयातील विदयार्थी लाभापासून वंचित राहिला नाही. असे प्रमाणपत्र संचालक, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना सादर करतील.

Scanned by CamScanner